

EBBAMÅLA GJUTERI & MEKANISKA VERKSTAD

På denna plats låg tidigare Ebbemåla såg och kvarn. Den flyttades senare ca 800 m söderut längs Mörrumsån inom Ebbemåla by.

Flygfoto från omkring 1960

År **1886** startade August och Johanna Sandberg Ebbemåla Gjuteri & Mekaniska Verkstad. Sandbergs kom till Ebbemåla 1885 från Tingsås socken där de en tid arrenderade Stenfors gamla 1700-tals järnbruk.

Tidigare hade de vistats en längre tid i Amerika.

Den nyuppförda fabriken bestod av vattenkraftverk, modellsnickeri, gjuteri, smedja, mekanisk verkstad, magasin, pumphus, bostäder mm.

Här tillverkades bl. a maskiner av eget patent som såldes både lokalt och globalt.

Ebbemåla Gjuteri var ett typiskt handformningsgjuteri från sekelskiftet.

Historiskt har verksamheten sina rötter i den gamla småländska järnhanteringen med sjömalm och träkol som råvara samt nordamerikansk 1800-tals teknologi.

Anläggningen drevs de första åren med kraft från ett vattenhjul, senare övergick man till turbiner. År **1927** revs den gamla verkstaden och en ny modernare mekanisk verkstad uppfördes.

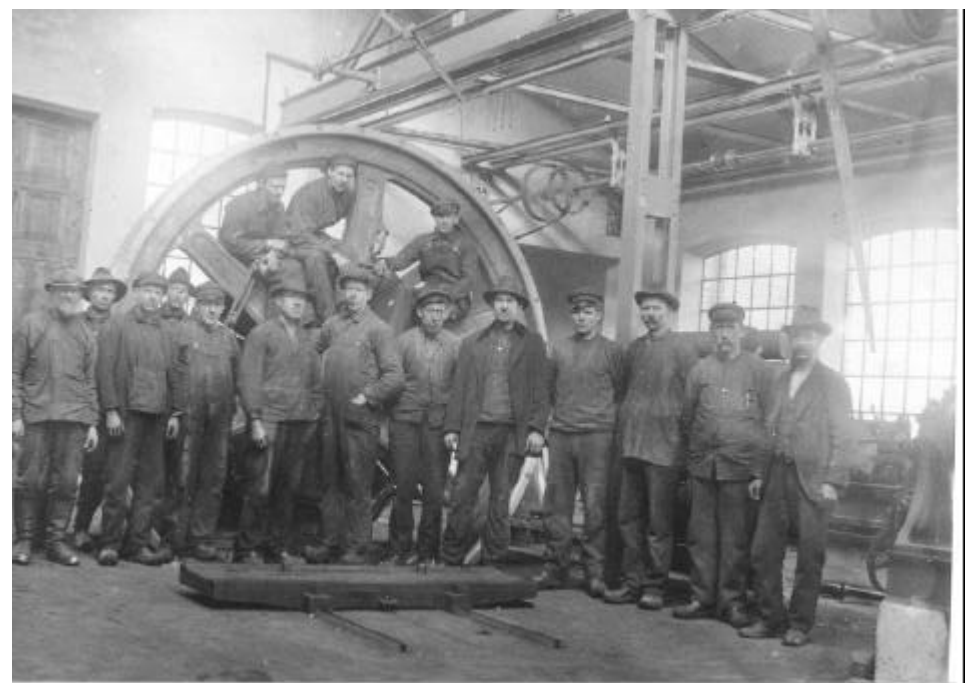

Foto från söder. I förgrunden den gamla verkstaden.

Järnvägsstationen i Hovmansbygd betydde mycket för Ebbemåla Gjuteri. Nästan alla varor till och från fabriken transporterades via stationen. Gjuteriet hade egen lastkaj och kran invid järnvägsstationen.

Kranen och lastkajen finns kvar i dag.

Brukets byggnader är utförda i en mycket medveten industriarkitektur med mönstertegel, parställda fönster, bågfriser och stickbågar, pilastrar och utkragningar. Granitsocklar skjuter ut utanför murväggarna. Dragjärnsplattor används som arkitektoniska element. Två höga skorstenar och en omvänt konisk metallskorsten förstärker byggnadernas formspråk.

Omkring 1930 tillverkades ett jättelikt svänghjul avsett för en vattenturbinanläggning. Vikt ca 6 ton, diameter ca fyra meter

1967 lades det anrika Ebbemåla Gjuteri- & Mekaniska Verkstad ned. Ägarna lät hela maskinparken och inventarierna vara kvar.

Anläggningen är byggnadsminnesförklarad och utsågs **1996** till Årets industriminne i Sverige.

I dag är fabriksanläggningen ett kulturhistoriskt besöksmål. Här levandegörs tekniken och livet på en av de gamla arbetsplatserna där den stora omvandlingen från Fattigsverige till välfärdslandet startade.

Ni kan följa med på en guidad tur genom anläggningen. Öppettiderna hittar Ni på anslagstavlan vid entrén.